

Beste ouder(s)/verzorger(s),

U vraagt zich soms af wat uw kind in groep 1 en 2 leert m.b.t. het vak rekenen. Rekenen is één van de basisvaardigheden die jonge kinderen goed onder de knie moeten krijgen. Rekenen geeft structuur. En dat is van groot belang bij de verstandelijke ontwikkeling van jonge kinderen.

Het rekenonderwijs bij kleuters bestaat niet alleen uit leren tellen, maar ook de vormen en kleuren leren herkennen, het groeperen van voorwerpen (classificeren), het leren ordenen naar grootte, het rangschikken van voorwerpen (seriëren), het vergelijken van voorwerpen, meten en wegen en behalve het tellen, ook getallen leren kennen en begrijpen. Wat deze begrippen precies inhouden wordt in deze handleiding verder toegelicht en verduidelijkt met voorbeelden die u in de praktijk kunt toepassen bij uw eigen kind. Hierbij moet u uitgaan dat rekenen gebeurt vanuit de ruimtelijke oriëntatie, d.w.z. bewegen en beleven vanuit de eigen 'ik'.

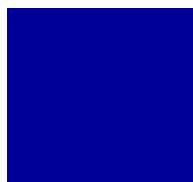
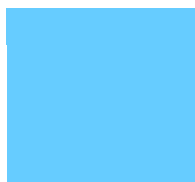

Kleuren

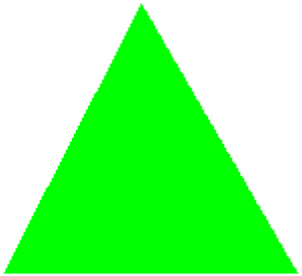
De kinderen leren naast de eenvoudige kleuren zoals rood, geel, oranje, blauw en groen, ook moeilijke kleuren herkennen, zoals zwart, grijs, wit, rose, paars, bruin.

Ook kleurnuances komen aan bod; lichtste en donkerste kleuren.

Welke kleur is donker? En welke is licht?

Vormen herkennen

- Welke vorm is een vierkant?
- Welke vorm is een cirkel?
- Welke vorm is een rechthoek?
- Welke vorm is een driehoek?

Classificeren

Classificeren heeft veel te maken met ordenen. Je kijkt nu naar bepaalde eigenschappen van voorwerpen en deelt de voorwerpen op grond van die eigenschappen in. Bijvoorbeeld naar kleur, naar vorm, naar het aantal, of naar het materiaal, etc. Het kan zijn dat het kind naar één kenmerk moet kijken, maar ook naar meerdere.

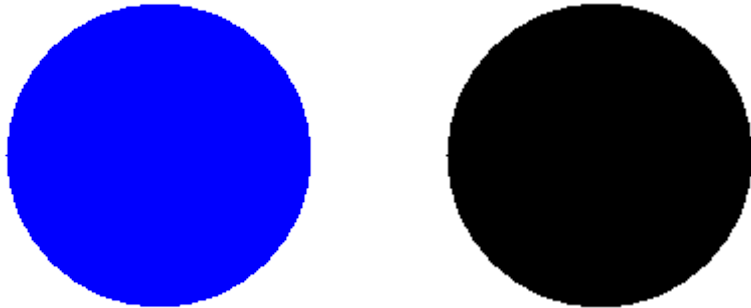
Het classificerend denken is een belangrijke voorwaarde voor het ontstaan van getalbegrip en daarmee voor het latere rekenen.

Classificeren: groeperen van voorwerpen, op vorm en/of kleur

Kinderen moeten kunnen aangeven wat bij elkaar hoort en waarom? Groeperen op basis van twee kenmerken.

Groeperen op basis van vorm:

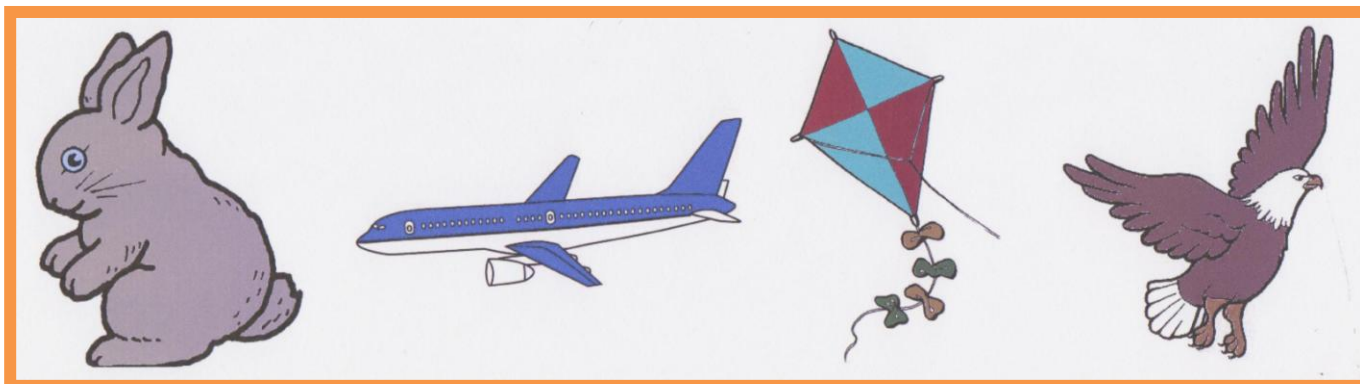
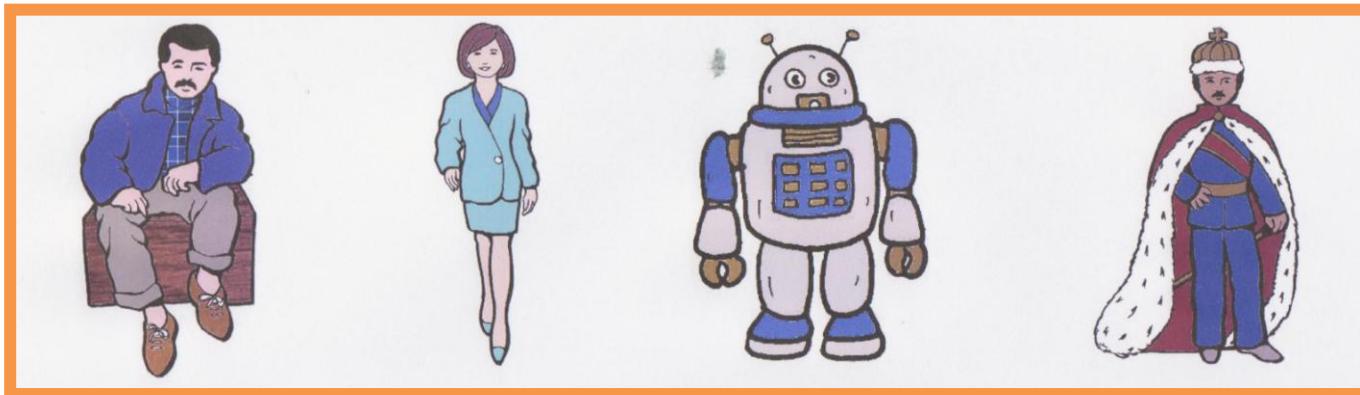

Groeperen op basis van kleur:

Classificeren: probleem oplossen van meerdere kenmerken

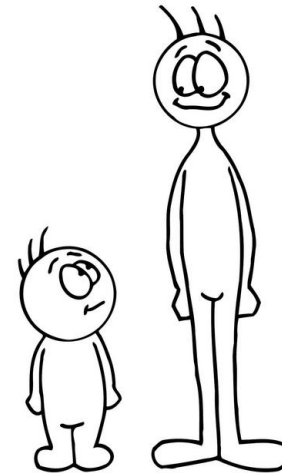
Wat hoort er niet bij?

Grootte: moeilijke begrippen van concreet naar abstract

Hieronder valt 'ordenen' van verschillende begrippen. Kinderen leren van passief aanwijzen tot actief benoemen.

groot	klein
lang	kort
hoog	laag
licht	zwaar
dik	dun
meer	minder
veel	weinig
breed	smal

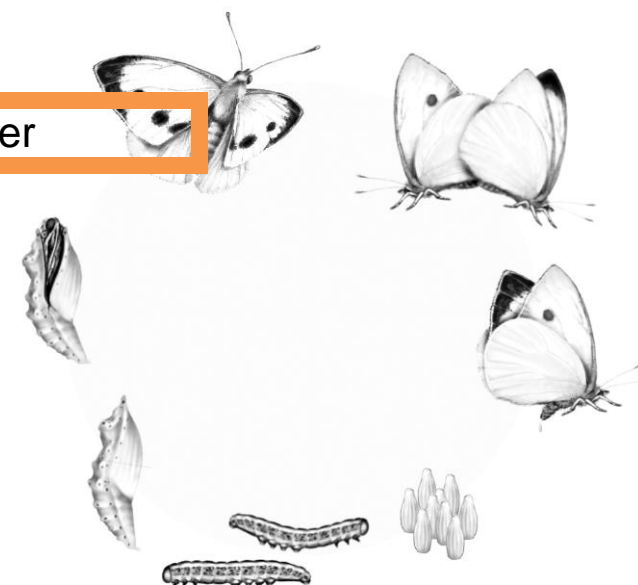
Grootte: moeilijke begrippen van concreet naar abstract

Ook begrippen in vergrotende en overtreffende trap als:

meest	minst	evenveel als
breedst	breder	breed

Of ordenen op groeifasen:

ei	rups	vlinder
----	------	---------

Seriëren

Seriëren groeit vanuit het waarnemen van gelijkenissen en verschillen van dingen. Het gaat om het ordenen of rangschikken van voorwerpen in reeksen. De ordening is gebaseerd op de onderlinge verschillen tussen kenmerken. Rangschikken wordt gezien als een voorwaarde om te komen tot getalbegrip.

Kinderen leren seriëren volgens:

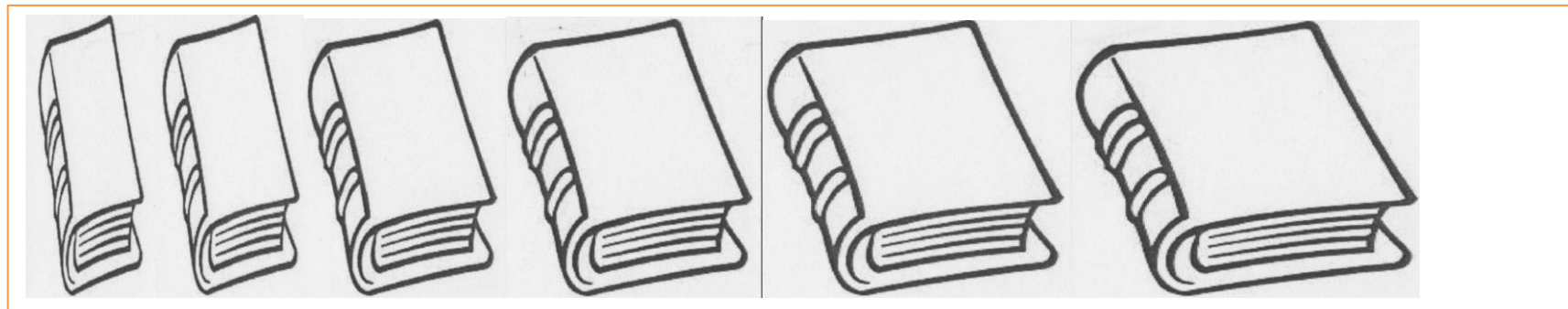
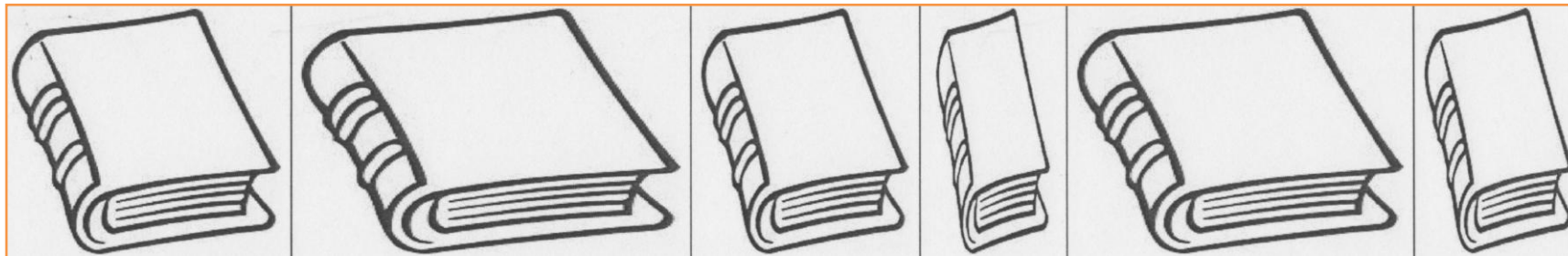
- de oppervlaktebegrippen: klein-groot
- de afstand- en lengtebegrippen: dun-dik of smal-breed
- de tijdsbegrippen: jong-oud

(Opmerking: Alle kenmerken van het seriëren komen ook voor bij het classificeren.)

Seriëren: rangschikken van voorwerpen op volgorde

Kinderen leren globaal te rangschikken o.a. van groot naar klein, van breed naar smal en omgekeerd (passief en actief).

Bijvoorbeeld: van smal naar breed:

Seriëren: rangschikken van voorwerpen op volgorde

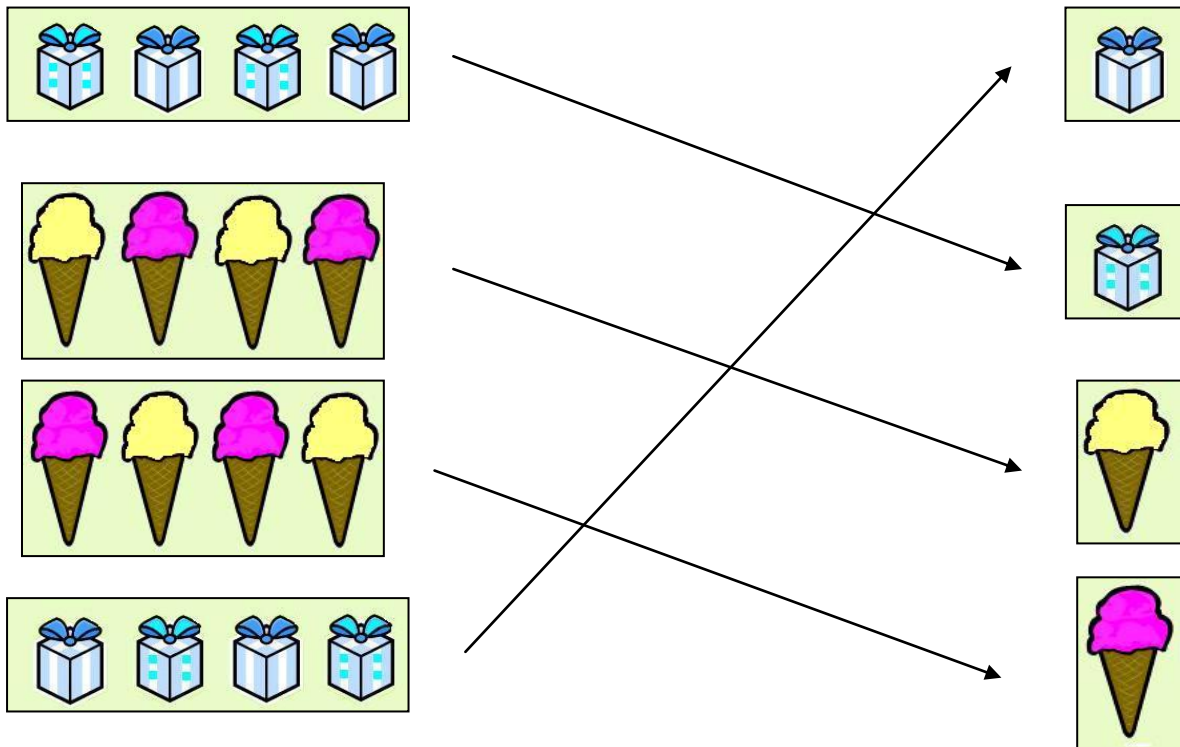
Rangschikken op kenmerken leren kinderen tijdens de kleuterjaren.
Welke dieren zijn groot en welke klein?

Bij probleemoplossend seriëren leert een kind vooruitdenken. Dat betekent dat kinderen zelf ordeningsprincipes leren ontdekken. Ze moeten zelf naar kenmerken zoeken of doorzien op welke wijze voorwerpen geordend zijn.

Seriëren: reeksen maken

Onder rekenbegrippen valt ook reeksen maken: voorwerpen plaatsen volgens een patroon.

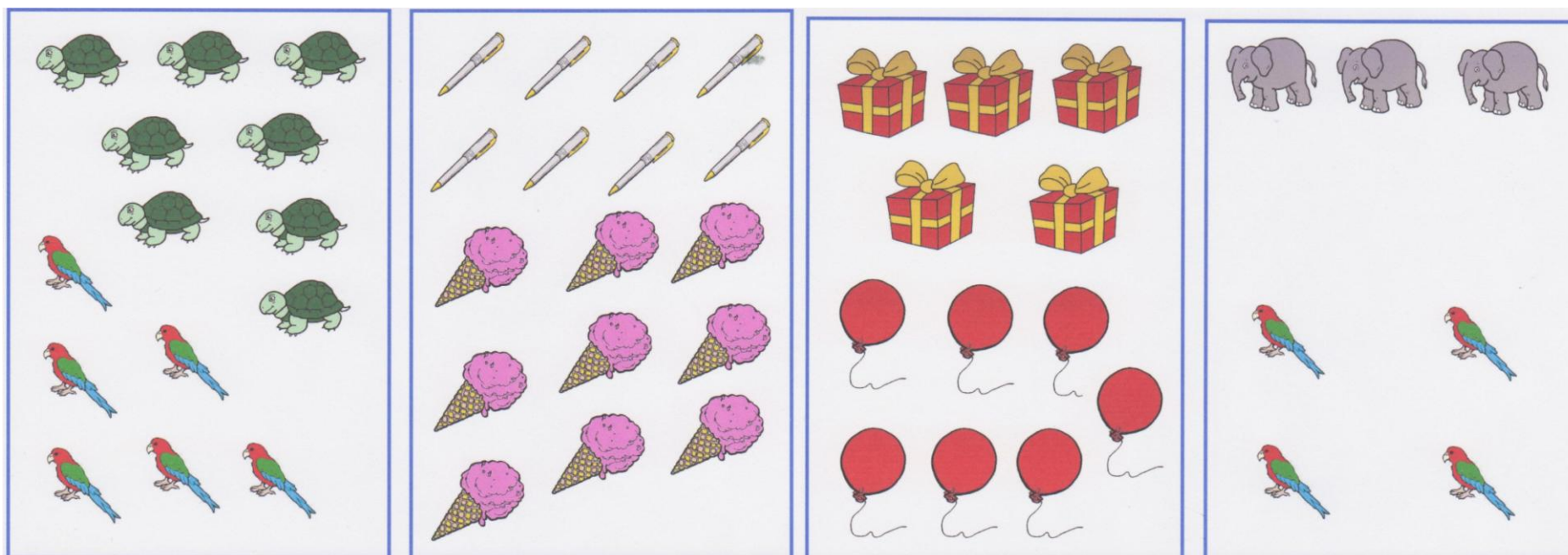
Vergelijken

Bij vergelijken gaat het om het beheersen van begrippen zoals: het meeste, het minste, hoger, lager, net zoveel als, veel-weinig, meer-minder. Dit vergelijken van hoeveelheden is mogelijk zonder tellen, ook meten kan zonder tellen. Vergelijken is een voorbereidende rekenvaardigheid die samenhangt met (leren) tellen.

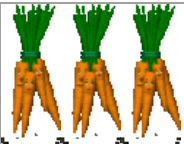

Vergelijken: meeste of minste

Waar zijn er meer van? Waar zijn er het minste van? Of waar zijn er het meeste van?

Vergelijken: meer, minder, evenveel

Kinderen leren wat 'meer' is, 'minder' is of 'evenveel' is door groepjes te maken en te tellen.

	Karel 	Leen
Wortels		
Tomaten		
Mais		
Sla		

Wie heeft er meer wortels? Karel of Leen?

Tellen en getallen

Tellen en getalbegrip staan aan de basis van de ontwikkeling van gecijferdheid bij jonge kinderen en is minder eenvoudig dan het over het algemeen lijkt. Leren tellen vraagt om de juiste aandacht. Kinderen leren een telrij tot vijf opzeggen, vervolgens tot tien ondersteund door plaatjes, liedjes en spelletjes.

Hierbij leren de kinderen synchroon tellen (of matchen), een telrij moet in de goede volgorde worden opgezegd en tegelijkertijd worden aangewezen. Naast het synchroon tellen leren de kinderen ook resultatief tellen. Hier gaat het om een aantal bepalen met een getal.

Bij het leren tellen gaat het ook om het toepassen van handige telstrategieën en herkennen van patronen. Denk hierbij aan bv. een dobbelsteen.

Naast het tellen en getalherkenning leren de kinderen rangorde bepalen, de rangtelwoorden tot vijf en de betekenis van o.a. eerste, een na laatste of laatste.

Tellen in een versje

De kinderen oefenen met telrijen opzeggen in versjes. Zoals in het liedje 'Eén, twee, drie, vier, hoedje van.....' of 'Twee emmertjes.....' Kent u er nog meer?

1234 Hoedje van papier

C Ami⁷ Dmi⁷ G⁷ C

Een, twee, drie, vier, hoed - je van, hoed - je van.

C Ami⁷ Dmi⁷ G⁷ C

Een, twee, drie, vier, hoed - je van pa - pier.

G^{sus} G⁷ C C G⁷ C

Als het hoed - je dan niet past, zet - ten we 't in een gla - zen kast.

Ami⁷ Gmi⁷ C⁷ F G⁷ C

Een, twee, drie, vier, hoed - je van pa - pier.

Tellen: Resultatief tellen tot 5 en tot 10.

De kinderen oefenen met het opzeggen van telrijen, bijvoorbeeld eerst tot 5 en later tot 10.

1 2 3 4 5

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Tellen: Synchroon tellen

Synchroon tellen tot 5 en tot 10, is terwijl het kind telt, het kind het cijfer ook aanwijst.

2

1

5

3

4

Tellen: Synchroon tellen tot 5

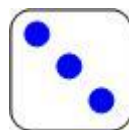
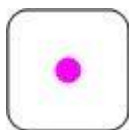
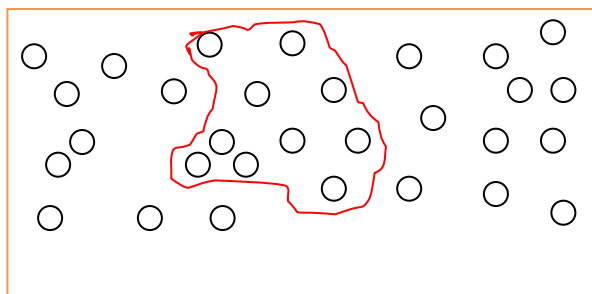
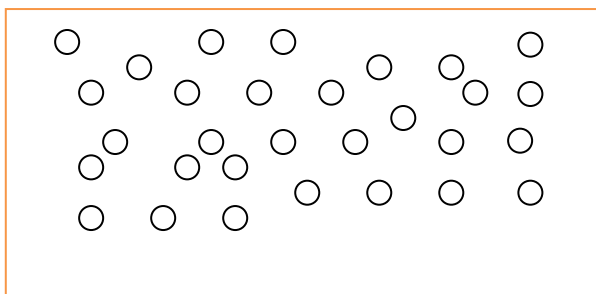
Kinderen leren getallen kennen en plaatsen bij een afbeelding die past bij het gegeven cijfer.
Trek je lijntje van het cijfer naar het plaatje met de juiste hoeveelheid sneeuwpoppen.

Tellen: Resultatief tellen

Tot resultatief tellen behoort ook het herkennen van patronen, zoals dobbelsteenpatronen. Kinderen leren een deel direct te overzien d.m.v. patronen.

“Hoeveel knikkers zijn er? Maak eerst groepjes van 10.”

Tellen: Middelste, eerste, laatste, een na laatste

U kunt bij deze rij flessen alle bovengenoemde begrippen invoegen en in uw vraag verwerken.
Uw kind leert de rangorde bepalen.

Welke kleur heeft de middelste fles?

Welke kleur heeft het eerste potlood?

Metten en wegen

Bij meten moeten kinderen bepaalde eigenschappen kunnen vaststellen. Het gaat dan om het kunnen vergelijken, ordenen of samenstellen van eigen maten door te experimenteren en ervaring op te doen vanuit bijv. het eigen lichaam met lengte of voorwerpen te laten vergelijken (zoals bijv. de inhoud of oppervlakte).

Bij wegen leren de kinderen in eerste instantie gewichten inschatten met de handen of niet standaard maten, vervolgens met standaard maten.

Meten

Wie is er de grootste van de groep? Zo leren kinderen meten met hun eigen lichaamslengte.

Wegen

Door kinderen bewust te laten voelen en ervaren, leren ze ook dat dingen zwaarder of lichter kunnen zijn. Door ervaringen op te doen met een meetinstrument kun je het gewicht van twee voorwerpen met elkaar vergelijken. Zo leren kinderen probleemoplossend denken.

